



SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU  
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

# Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne (kustantajan versio).

Viite:

Pykäläinen, L., Minkkinen, K., Vainio, A., Laasasenaho, K., & Lauhanen, R. (2024). Metsänomistajat pelkäävät ennallistamisen taloudellisia menetyksiä. *Koneyrittäjä*, 55(7), 38–39.



# Metsänomistajat pelkäävät ennallistamisen taloudellisia menetyksiä

Viime aikoina soiden ennallistamisesta on käyty vilkasta keskustelua. Aihe nousi esille erityisesti EU:n ennallistamisasetuksen valmistelun yhteydessä. Ennallistamisasetus astui voimaan kesällä 2024 ja nyt kansallisissa ennallistamissuunnitelmissa tulisi tarkemmin määritellä myös se, kuinka paljon alueita ennallistetaan. Vaikka asetuksen valmistelu jäi komission pöydälle keväällä 2024, elinympäristöjen ennallistaminen ja luontokadon ehkäisy pysyvät keskustelun aiheina, sillä luonnon tilan heikentymiseen pitää löytää ratkaisuja.

Ennallistettua metsäojitettua suota Kyyjärven Peuralamminnevalalla (Kuva: Kari Minkkinen)

**E**rityistä keskustelua on herättänyt rehevien ja puustoisten metsäojitettujen soiden ennallistaminen. Ojitusten myötä nämä alueet ovat alkaneet tuottaa hyvin puuta, ja niille on syntynyt taloudellista arvoa. Ennallistaminen tehdään palauttamalla soiden luonnontilainen vesitalous tukkimalla tai patoamalla ojat ja mahdollisesti harventamalla suon puustoa. Tämä toimenpide vähentää metsätalouden tuloja, mikä on metsänomistajien näkökulmasta haasteellista.

Puuta tuottavien soiden ennallistamista on tähän mennessä tehty lähinnä valtion omistamilla suojelualueilla. Elinympäristöjen ennallistamisen tarpeen kasvaessa paine ennallistamistoimille saattaa kasvaa myös yksityisten metsänomistajien mailla. Toisaalta rehevien soiden suurista maaperäpää-

töistä on käyty vilkasta keskustelua. Tämä ennakoii sähköistyvää keskustelua taloudellisten arvojen ja ympäristötavoitteiden yhteensovittamisesta.

## Pro gradu -tutkielma valmistunut

Ennallistamisesta syntyvät taloudelliset menetykset on tunnistettu aiemmissa keskusteluissa metsänomistajien riskiksi. Nyt metsänomistajien asenteita ennallistamista kohtaan on selvitetty tarkemmin Helsingin yliopiston Metsäbiotalouden liiketoiminnan ja politiikan pro gradu -tutkielmassa. Tutkielman on laatinut **Laura Pykäläinen** ja sen otsikko on ”Suomalaisten yksityismetsänomistajien asenteet rehevien metsäojitettujen soiden ennallistamista kohtaan”.

Tutkielma tarjoaa uutta tietoa aiheesta ja sen on tarkoitus edistää keskustelua ennallistamisen taloudellisista vaikutuksista. Työtä ovat ohjanneet kestävän käyttäytymistieteen professori **Annukka Vainio** Helsingin yliopiston Kestävyystieteen instituutista (HELSUS), metsätieteiden vanhempi yliopistonlehtori **Kari Minkkinen** Helsingin yliopiston metsätieteiden osastolta ja erityisasiantuntija **Kari Laasasenaho** Seinäjoen ammattikorkeakoulusta.

## Aiempaa tutkimusta niukasti

Aiempi tutkimus on keskittynyt metsänomistajien puunmyyntikäyttäytymiseen ja ympäristöarvoihin päätöksenteossa. Toisaalta ennallistamiseen liittyvää tutkimusta ei ole tehty paljoa yksityismetsänomistajien näkökulmasta.

Tämä voi johtua siitä, että yksityismaiden ennallistaminen on perustunut vapaaehtoisuuteen esimerkiksi Helmi-ohjelman kautta.

Pykäläisen pro gradu -tutkielman tavoitteena olikin tutkia, onko metsänomistajien sosioekologisilla- ja demografisilla piirteillä, talouteen vaikuttavilla tekijöillä ja arvoilla vaikutusta kokemukseen ennallistamisen kannatettavuudesta. Lisäksi tutkittiin heidän kiinnostustansa tehdä ennallistamistoimia omistamillaan rehevillä metsäojitetuilla soilla.

Tutkimusmenetelmänä käytettiin lineaarista ja logistista regressioanalyysia, joilla voidaan ennustaa erilaisten taustatekijöiden vaikutusta ja todennäköisyyksiä ennallistamiskäyttäytymisessä. Tutkimusaineisto

muodostui Seinäjoen ammattikorkeakoulun keräämästä kyselytutkimusaineistosta, johon vastasi yhteensä 1010 suomalaista metsänomistajaa ympäri Suomea. Aineisto oli kerätty maa- ja metsätalousministeriön rahoittamassa ”Metsät turvemailla – ratkaisuja päästöjen hillintään ja hiilinielujen kasvattamiseen (TURNEE)” -hankkeessa vuonna 2022. Kattava aineisto perustui Suomen metsäkeskuksen asiakasrekisteriin. Perusjoukossa oli niitä metsänomistajia, jotka ovat sallineet kyselyihin osallistumisen sähköpostitse ja joilla oli tiedossa reheviä metsäojitettuja soita. Kyselyotti huomioon alan tietoturvaohjeet, jolloin vastaukset esitettiin yhteenvedonomaisina koostein kenenkään yksittäisen vastajaan tietosuoja vaarantamatta.

## Ennallistaminen tuo metsänomistajille taloudellista riskiä

Tulosten mukaan suomalaisilla yksityismetsänomistajilla suurin vaikutus ennallistamisen kiinnostukseen ja sen kokemukseen on heidän talouteensa vaikuttavat tekijät. Näitä ovat esimerkiksi puunmyynnistä saatavien tulojen menetyksen kokemus, yhteiskunnallisen tuen tai avustuksen saamisen tärkeys ja korvaustapa puuntuotannosta poisjäävälle alueelle. Maanomistajat eivät keskimäärin pidä ennallistamista kannatettavana. Mikäli ennallistamista pitäisi kuitenkin tehdä, 56 % metsänomistajista vastasi, että korvaus tulisi saada nykyisten ja tulevaisuuden hakkuutulojen menetyksestä ennallistamissuunnitelman perusteella. Toisin sanoen

ennallistamishankkeen yhteydessä tulisi laatia suunnitelma, jossa määriteltäisiin kohteen puuntuotannon menetys nyt ja tulevaisuudessa. Huomionarvoista on, että ainoastaan 4 % metsänomistajista ei haluaisi korvausta ennallistamisesta lainkaan.

Myös metsänomistajan taustalla on merkitystä siihen, kuinka ennallistamiseen suhtaudutaan. Esimerkiksi korkeampi koulutustaso vaikuttaa positiivisesti kokemukseen ennallistamisen kannatettavuudesta. Toisaalta maanviljelijätausta sekä omistetun kiinteistön suurempi pinta-ala vaikuttavat negatiivisesti kokemukseen ennallistamisesta.

Opinnäytetyön avulla saatiin tärkeää tietoa metsänomistajien ajatusmaailmasta nykyisessä ennallistamiskeskustelussa. Tulokset ovat tärkeitä, sillä aineis-

to on kattava. Tulosten pohjalta ymmärretään niitä tekijöitä, jotka ovat oleellisia metsänomistajan päätöksenteossa ja voidaan hyödyntää tätä tietoa metsäpolitiikkatoimien toteutuksessa. Tutkielman tuloksia voidaan hyödyntää esimerkiksi niissä tilanteissa, joissa valtion maiden läheisyydessä olevia yksityismetsänomistajia halutaan kannustaa mukaan laajempien suoalueiden hydrologian palauttamiseksi.

**LAURA PYKÄLÄINEN**  
**KARI MINKKINEN**  
**ANNUKKA VAINIO**  
**HELSINGIN YLIOPISTO**

**KARI LAASASENAHO**  
**RISTO LAUHANEN**  
**SEINÄJOEN**  
**AMMATTIKORKEAKOULU**